

Badania zwiadowcze w Świerchowej powiat Jasło

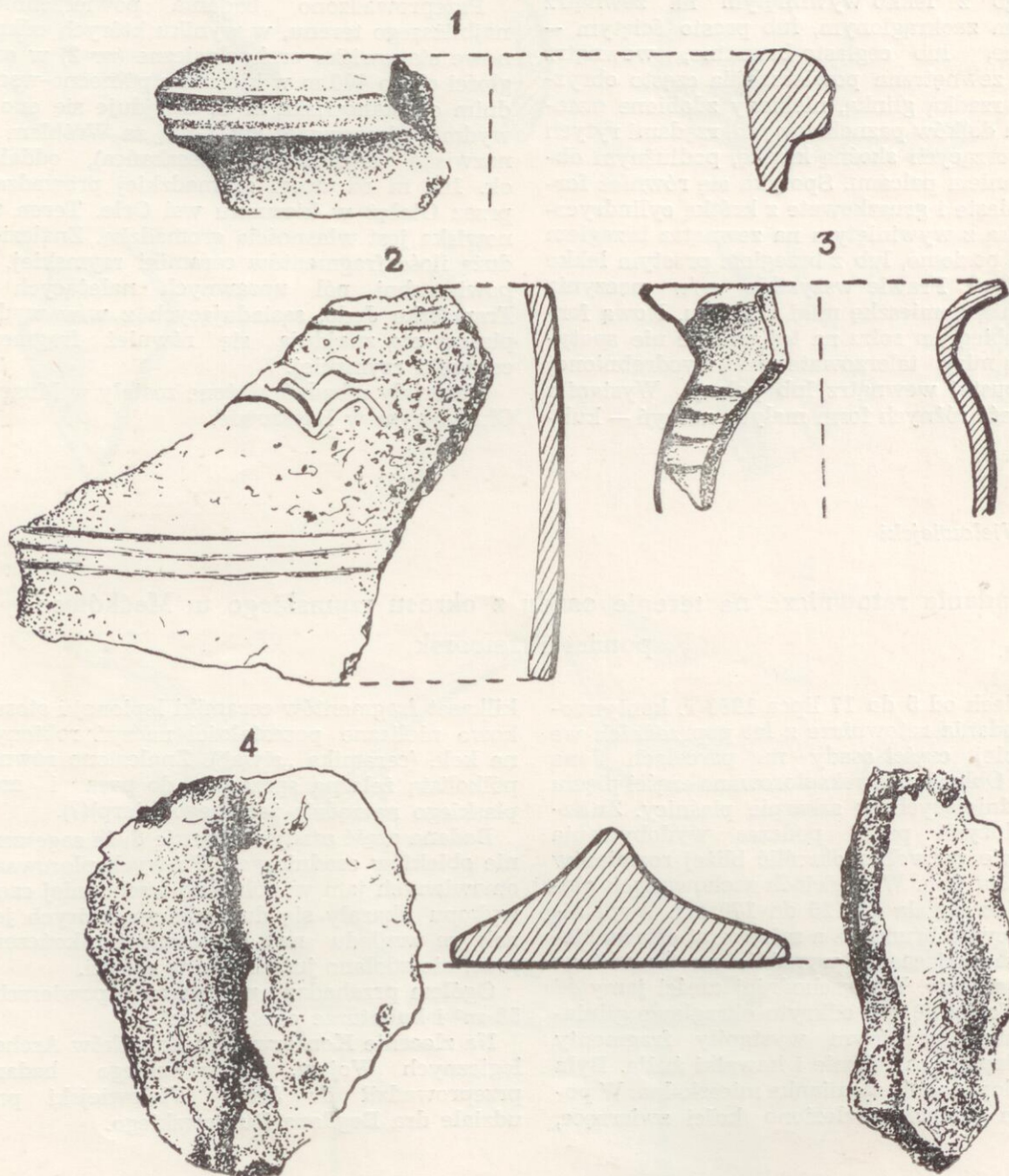
W roku bieżącym rolnik ze wsi Świerchowa pow. Jasło Szczepan Skiba zgłosił Konserwatorowi Zabytków Archeologicznych w Rzeszowie o fakcie wydobywania na swym polu podczas orki fragmentów ceramiki. W celu zorientowania się w charakterze stanowiska przystąpiłam do badań zwiadowczych na tym terenie w okresie 5–21 sierpnia 1963 r. Badania finansował Konserwator Zabytków Archeologicznych w Rzeszowie.

Stanowisko położone jest na wzniesieniu widocznym w okolicy zwanym Wysłanka w odle-

głości 709 m na płn.-wsch. od drogi Jasło – Zmigród, 529 m na płd.-wsch. od potoku zw. Krzepopa i 47 m na płd.-zach. od wpadającego do Krzepopy potoku zw. Pieniężnym.

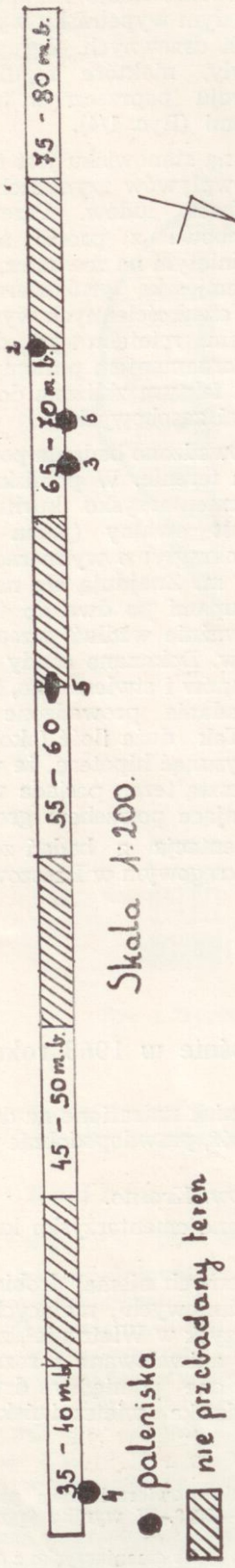
Wytyczono dwa równoległe wykopy kontrolne długości po 110 m., szerokości 1 m., z tego przekopano obszar 60 m².

W wykopie I natrafiono na 3 paleniska, w wykopie II na 5 palenisk (Ryc. 2a). Otoczenie palenisk było pozbawione warstwy kulturowej, co świadczyłoby może o krótkotrwałym użytkowaniu w/w obiektów, lub o zmyciu warstwy kul-

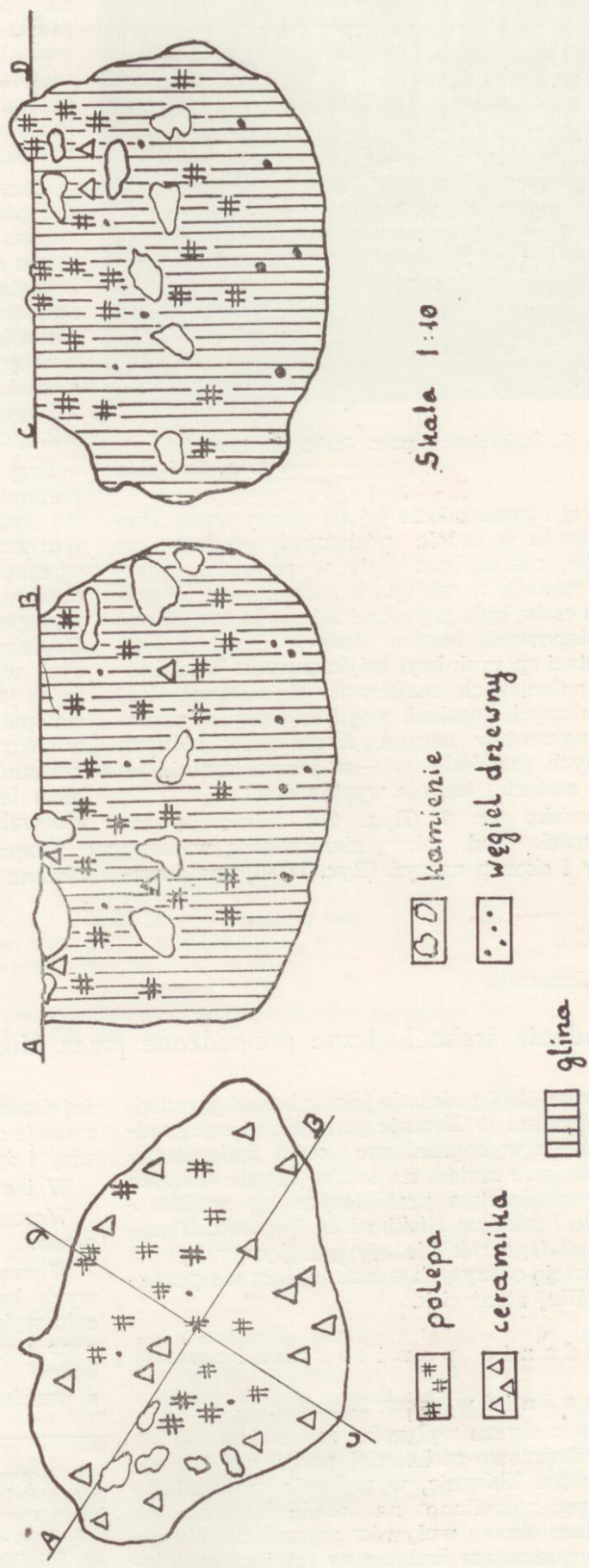

Ryc. 1 Świerchowa pow. Jasło. Wykop II m. b. 65–70 palenisko 6 (1–3 ceramika, 4 polepa Nr 1 1/4 w. n., pozostałe 1/2 w. n. Rys. B. Sierżęga

a) Wykop nr II (fragment)

b) Plan i profile paleniska nr 6 (od głębokości 20 cm).

Ryc. 2. Świerchowa pow. Jasło.

Ryc. 3. Świerchowa pow. Jas'ło. Kurhan.
Fot. A. Szałapata

turowej i przesunięcie jej na niższy teren. Piecowiska te w rzucie poziomym owalne, lub okrągłe, rozstawione były w prawie regularnych rzędach w odstępach nierównych. Wspólną ich cechą była głębokość zalegania (ok. 20 cm) i występowanie bardzo dużych ilości polepy w postaci sporych brył trójściennych. W niektórych paleniskach znajdowała się znaczna ilość przepalonych kamieni, węgla drzewnych, popiołu, fragmentów naczyń, fragmentów różnych żelaznych przedmiotów — w innych mniej, lub wcale materiał ten nie występował.

Palenisko nr 6 (Ryc. 2b) miało 56 cm miąższości. Pod górną nieregularną warstwą polepy i skorup naczyń (Ryc. 1/1-3) znajdowa-

ła się warstwa kamieni — otoczków rzecznych, następnie znowu warstwa polepy i skruszonego piaskowca. Dno paleniska miało kształt lekko wklęsłej niecki. W całym wypełnisku wystąpiła niewielka ilość węgla drzewnych. Zgrupowana polepa, to duże bryły, niektóre regularnych kształtów o przekroju poprzecznym trójkąta z wklęsłymi ramionami (Ryc. 1/4).

Ceramika odkryta na stanowisku jest typową dla późnego okresu wpływów rzymskich i początku okresu wędrówek ludów. Przeważają grube naczynia zasobowe z prosto ściętym brzegiem silnie wywiniętym na zewnątrz, w kolorze ceglastym, z domieszką gruboziarnistego tłucznia. Z naczyń cienkościennych wystąpiły skorupy z ornamentem motylkowym, dolków paznokciowych oraz ornamentem poziomych linii rytych — formą i fakturą zbliżone do omawianych wyżej naczyń zasobowych.

Przy okazji przeprowadzono badania powierzchniowe w sąsiednim terenie. W pobliskim lesie odkryto duże cmentarzysko kurhanowe. Kurhany mają kształt owalny (jeden tylko w rzucie poziomym okrągły) o wymiarach dochodzących do 10x6 m. Znajdują się na dość rozległym terenie grupami po dwa do trzech. Usytuowane są przeważnie wzdłuż przecinających wzgórza potoków. Dokonano sondy wewnątrz jednego z kurhanów i stwierdzono, iż jest ciepłopalny. Dalsze badania prowadzone będą w roku przyszłym. Tak duża ilość (około 30) kurhanów pozwala wysunąć hipotezę, że w pobliżu istniał gród, wresztą teren posiada wszelkie walory odpowiadające potrzebom grodu.

Ekspozyty i dokumentacja z badań zostały złożone w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

Józef Janowski

Badania archeologiczne prowadzone przez Muzeum w Krośnie w 1963 roku

W roku 1963 podobnie jak w latach poprzednich Muzeum w Krośnie prowadziło stacjonalne badania wykopaliskowe oraz badania powierzchniowe mające na celu wykrycie dalszych śladów osadnictwa prahistorycznego w Bieszczadach, Beskidzie Niskim i na Pogórzu. Niezależnie od tego rok bieżący poświęcony był na weryfikację odkrytych wcześniej lecz nie poznanych bliżej stanowisk.

Badania powierzchniowe

Trześniów pow. Brzozów.

Osada z okresu wpływów rzymskich.

W południowo-zachodniej partii wsi na polu Ludwika Zbiegnia, w wykopie odwadniającym teren natrafiono na osadę datowaną na późną fazę okresu wpływów rzymskich. Wstępne zabezpieczające badania w miejscu częściowo zniszczonych obiektów ujawniły, że rozkopaniu uległy paleniska (?) o nieokreślonej bli-

żej funkcji. Obok palenisk natrafiono na dwa(?) rodzaje zwęglonych zbóż, prawdopodobnie pszenicy i żyta.

Wietrzno pow. Krosno.

Wczesnośredniowieczne cmentarzysko kurhanowe.

W czasie systematycznych niemal drobiazgowych badań powierzchniowych¹, mających na celu wykrycie cmentarzysk w Wietrznie², zwrócono uwagę na lekko zniwelowane i rozmyte kopce³. Znajdują się one pomiędzy drugim a trzecim wałem grodziska wietrzniańskiego.

¹ Systematyczne badania powierzchniowe prowadzone były w latach 1957—1963. W wyniku tego odkryto szereg osad.

² Dotychczas znane było tylko cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich znajdujące się w Wietrznie przysiółek Bańka.

³ J. Janowski. Stan i potrzeby badań... (referat powielony).